

Култура религија I разреда

Предметни професор: Весна Гаврић

E маил: gavric.vesna@outlook.com

Ученици који долазе на час: 8.12.2020. – I6 - клуб ученика – претчас

Митологија и религија

Мит (грч. mythos – прича, предање) је нека врста свијести о прошлости, приповиједање усмено и преношена генерацијски. Сличност између многих митских предања са различитих крајева свијета указују на то да је могуће да митови садрже моменат истинитости, али и да можда исказује неке архетипске одлике раних људских заједница. У недостатку директног искуства, анализе и критичног приступа митови редовно представљају прошлост кроз сукобе или дејства фантастичких сила (богова, полубогова, чудесних створења и сл.) и за право нуде слику свијета који је у потпуности под контролом бића и сила „изнад“ човјека које одређују људске судбине. Религија је препуна митских прича. Митови најчешће говоре о боговима који су имали натприродну снагу и били чувени по својим ванљудским напорима и успјесима, а врло често су се и обични смртници налазили у директном односу са митским ликовима и својим поступцима створили су легенде.

Чак и класификација митова према Џефрију Кирку препознаје групу:

- *теогинијски митови* – који говоре о настанку божанства и свијета,
- *космогонијски митови* – који покушавају да одговоре и објасне како би свијет требало да живи,
- *антрополошки митови* – који говоре о настанку и развоју човјека,
- *есхатолошки митови* – чија је основна тематика односа Бога и човјека, те пројекција човјекове будућности.

У Библији имамо *Откровење Јована Богослова*, у којем Бог открива појединим изборницима, а они обавјештавају свијет о томе што се дешавало у дубини историје, о томе какве силе владају свијетом, као и о томе куда иде човјечанство.

Мит је настао на прелазу из племенског начина живота човјека у робовласнички систем, а интензивно је трајао кроз читаву античку епоху. У том периоду људске историје из мита су се почели издвајати (политеистичка) религија, филозофска, умјетност и наука. Нека од најзначајнијих дјела свјетске књижевности развила су се из митологије – Еп о Гилгамешу, Хомерова Илијада и Одисеја.

Митологија представља скуп митова. Сама грчка ријеч mythologeo значи приповиједати неку причу из давнина. У свим свјетским културама постоји развијена митска пракса. Једна од најразвијенијих, а за западноевропску културу свакако најзначајнија, јесте

грчка митологија. Три су централна мита грчке религије: аполонски, дионезијски и орфички култ. Ријеч је о три могућа погледа на свијет, формирана управо из грчке митологије.

Мит представља први наговјештај филозофског мишљења и изношења истине о свијету, али ипак је притом ријеч о сликовитим представама, а не о појмовима, научном мишљењу. Мит се служи сликама да би говорио о апстрактним појмовима. У митологији се двије моћи – дух и тијело – појављује се као мушко и женско, и то као жива бића, у облику божанственог пара. На примјер, у египатској митологији то су Озирис и Изида, код Грка Уран и Геа, односно Зевс и Хера. Сваки од тих митова говори о стварању свијета, о томе како је све почело и настало управо из односа обог божанског пара.